

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙНОГО БІЗНЕСУ

ПІДРУЧНИК

*Рекомендовано до друку
Вченою радою Білоцерківського національного
аграрного університету*

Видавництво
«Центр учбової літератури»
Київ – 2023

УДК 330.341.1:330.3:631.147(0.064)(075.8)

Р 64

Рекомендовано до друку Вченою радою
Білоцерківського національного аграрного університету
(Протокол № 8 від 03 березня 2023 р.)

Рецензенти:

Загурський О. М. — доктор економічних наук, професор, Національний університет біоресурсів і природокористування;

Свиноус І. В., — доктор економічних наук, професор, Білоцерківський національний аграрний університет;

Діденко С. В. — кандидат економічних наук, директор бізнес – підрозділу «Яєчні продукти» ГК «Овостар Юніон».

Автори: д-р екон. наук, проф. **Юхименко П. І.** (розд. 2, 7, 8), д-р екон. наук, проф. **Шуст О. А.** (розд. 14), д-р с-г. наук, проф. **Димань Т. М.** (розд. 4), д-р екон. наук, проф. **Краус Н. М.** (розд. 3), д-р екон. наук, проф. **Гринчук Ю. С.** (розд. 6), д-р екон. наук, проф. **Сокольська Т. В.** (розд. 16), , канд. екон. наук, доц. **Батажок С. Г.** (розд. 15), канд. екон. наук, доц. **Бондар О. С.** (розд. 12), канд. екон. наук, проф. **Краус К. М.** (розд. 3), канд. екон. наук, доц. **Биба В. А.** (розд. 9), канд. екон. наук, доц. **Заболотний В. С.** (розд. 5), канд. екон. наук, доц. **Однорог М. А.** (розд. 8), канд. екон. наук, доц. **Понедільчук Т. В.** (розд. 1), канд. екон. наук, доц. **Поліщук С. П.** (розд. 16), асистент **Приходько Т. В.** (розд. 7), канд. екон. наук, доц. **Рибак Н. О.** (розд. 10), канд. пед. наук, доц. **Ткаченко О. В.** (розд. 12), канд. екон. наук, доц. **Томілова-Яремчук Н. О.** (розд. 13), канд. екон. наук, доц. **Хомовий С. М.** (розд. 11), канд. наук із соц. ком-й **Якимюк Ю. П.** (розд. 10).

Розвиток інноваційного бізнесу: підручник / Юхименко П. І., Шуст О. А., Димань Т. М. та ін. За заг. ред. д.е.н., професора Шуст О. А. Київ. Цент учбової літератури, 2023. 476 с.

ISBN 978-611-01-2917-6

Підручник за змістом відповідає програмі курсу «Розвиток інноваційного бізнесу» в якому розкрито теоретичні і практичні проблеми розвитку інноваційної бізнес-діяльності в умова розвитку зеленої економіки. Становить науковий та практичний інтерес для магістрів вищих навчальних закладів за спеціальністю економіка, вчених економістів, керівників різних управлінських аграрних структур.

ISBN 978-611-01-2917-6

УДК 330.341.1:330.3:631.147(0.064)(075.8)

© Юхименко П. І., Шуст О. А., Димань Т. М. та ін., 2023.
© Видавництво «Центр учбової літератури», 2023.

З М І С Т

ВСТУП	5
Тема 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЦИКЛІЧНОСТІ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ	6
1.1. Типи економічних циклів та інноваційна бізнес-діяльність.....	6
1.2. Інноваційна діяльність в умовах циклічності розвитку економіки: досвід України	15
Тема 2. ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ТЕОРЕТИЧНИХ ДОМІНАНТІВ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ.....	32
2.1. Теоретичні доміанти інноваційної бізнес-діяльності: економічна суть, класифікація, типи	32
2.2. Еволюція інноваційного бізнесу: поведінковий підхід.....	48
2.3. Напрями інноваційного розвитку бізнесу	61
Тема 3. ІННОВАЦІЙНА БІЗНЕС-ДІЯЛЬНІСТЬ СТРУКТУРНИХ УТВОРЕНЬ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІКИ: ЗАРУБІЖНА І УКРАЇНСЬКА ПРАКТИКА	77
3.1. Моделі інноваційної економіки: міжнародний досвід та уроку для України	77
3.2. Організаційна інфраструктура інноваційної економіки	98
Тема 4. ІННОВАЦІЇ АГРАРНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ, ПРОБЛЕМИ	115
4.1. Інновації в аграрному виробництві: теоретико-методологічні аспекти... ..	115
4.2. Чинники інноваційного розвитку аграрного підприємництва	124
4.3. Екотехнології в бізнес-діяльності інноваційного аграрного виробництва	131
Тема 5. ДІАГНОСТИКА ЕФЕКТИВНОСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ БІЗНЕС-ДІЯЛЬНОСТІ	138
5.1. Ефективність інноваційної бізнес-діяльності	138
5.2. Оцінювання економічних результатів інноваційної бізнес-діяльності	147
5.3. Аудит ефективності інноваційної бізнес-діяльності	156
Тема 6. СТРАТЕГІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ БІЗНЕС-ДІЯЛЬНОСТІ	168
6.1. Теоретичні доміанти стратегічного менеджменту інноваційного бізнесу	168
6.2. Принципи стратегічного менеджменту інноваційного бізнесу	179
Тема 7. ІНСТРУМЕНТИ ТА МЕХАНІЗМИ СТИМУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ	192
7.1. Удосконалення організаційно-економічного механізму розвитку інноваційного бізнесу	192
7.2. Формування нового інституціонального інвестиційного порядку розвитку інноваційного бізнесу сільських територій.....	207
Тема 8. ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В АГРАРНОМУ БІЗНЕСІ	222
8.1. Інновації організації агробізнесу: історико-економічний аналіз	222
8.2. Інноваційні форми прояву ведення бізнес-діяльності в сільському господарстві	236

Тема 9. ІННОВАЦІЙНІ ФОРМИ ВЗАЄМОДІЇ ДЕРЖАВИ І БІЗНЕСУ В АГРАРНІЙ СФЕРІ.....	256
9.1. Напрями моделей та типологія контрактів державно-підприємницького партнерства в АПК.....	256
9.2. Методи оцінювання бізнес-проектів ДПП в АПК.....	272
Тема 10. СОЦІАЛІЗАЦІЯ ІННОВАЦІЙНОЇ БІЗНЕС-ДІЯЛЬНОСТІ.....	288
10.1. Соціальна відповідальність інноваційного бізнесу.....	288
10.2. Соціалізація інноваційної бізнес-діяльності.....	303
Тема 11. ЕКОРАЦІОНАЛЬНА СКЛАДОВА ІННОВАЦІЙНОЇ БІЗНЕС-ДІЯЛЬНОСТІ.....	317
11.1. Теоретичні доміанти екологічного обліку.....	317
11.2. Інституціоналізація екологічного обліку бізнес-діяльності.....	331
Тема 12. ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ІННОВАЦІЙНОГО БІЗНЕС-ПРОЦЕСУ.....	347
12.1. Теоретичні складові інноваційного бізнес-процесу.....	347
12.2. ІТ-процеси та бізнес-цілі.....	354
12.3. Використання хмарних технологій в інноваційній бізнес-діяльності.....	364
12.4. ІТ-аутсорсингові компанії України.....	368
Тема 13. ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ ІННОВАЦІЙНОГО АГРОБІЗНЕСУ.....	373
13.1. Діджиталізація інноваційного бізнесу: теоретико-економічна сутність.....	373
13.2. Сучасні прикладні аспекти використання інформаційно комунікаційних технологій в агробізнесі.....	381
13.3. Використання цифрового обладнання, програм, платформ та ІТ-інструментів в бізнес-діяльності.....	388
Тема 14. ПОТЕНЦІАЛ ТА РИЗИКИ ІННОВАЦІЙНОЇ БІЗНЕС-ДІЯЛЬНОСТІ В АГРОСФЕРІ.....	398
14.1. Потенціал інноваційної бізнес-діяльності в агросфері.....	398
14.2. Ризики інноваційної бізнес-діяльності в агросфері.....	416
Тема 15. ФІНАНСОВІ ЧИННИКИ ПОЛІТИКИ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ БІЗНЕС-ДІЯЛЬНОСТІ.....	432
15.1. Формування інституціонального порядку політики інвестування інноваційної бізнес-діяльності.....	432
15.2. Світовий досвід фінансового забезпечення інноваційної бізнес-діяльності.....	443
Тема 16. ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ АГРОСФЕРИ УКРАЇНИ.....	460
16.1. Проблеми впровадження інновацій в агробізнесі України.....	460
16.2. Пріоритетні сфери інноваційного зростання аграрного сектора.....	468

Майбутнє України має перспективу тільки в інноваційній її економіці. Тому інноваційна модель розвитку економіки нині в центрі уваги і дискусій науковців, політиків, представників бізнесу. Інноваційні процеси відіграють в сучасній економіці надзвичайно важливу роль, вони є основою успіху бізнес-діяльності її ефективності, конкурентоспроможності фірми а визначення та врахування їх особливостей є неодмінною умовою забезпечення ефективності економічної стратегії держави.

Проблема прискорення та стимулювання розвитку бізнес-діяльності в Україні на інноваційній основі є досить актуальною, особливо в післявоєнний період. Лише на цьому шляху національна економіка може зайняти пристойне місце в світовому ринковому середовищі. Створення належних стимулів для поширення інноваційної моделі економічної поведінки українського бізнесу стає одним із найбільш визначальних завдань економічної політики держави.

Руйнація економіки війною та тривалий період використання ресурсного потенціалу країни поза інноваційними процесами призвели до того, що її наявний ресурсно-технологічний потенціал не відповідає вимогам сьогодення. Необхідна зміна політики держави, свідомості майбутніх фахівців в галузі економіки. Ця ідея покладена в основу підготовки даного підручника, структура якого складена за активної участі представників інноваційної бізнес-діяльності та роботодавців.

Автори висловлюють подяку за критичні зауваження з боку групи роботодавців щодо його змістовного наповнення. Особливо вдячні директору бізнес – підрозділу «Ячні продукти» ГК «Овостар Юніон» Діденку С. В., директору з економіки та фінансів ТОВ Сквирський комбінат хлібопродуктів Жупанику В. М., голові Узинської ОТГ Київської області Гринчуку В. Ю, першому заступнику голови Білоцерківської районної державної адміністрації Київської області Савчуку Ю. С.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Батажок Світлана Григорівна, **Биба** Валентина Анатоліївна,
Бондар Олена Станіславівна, **Гринчук** Юлія Сергіївна,
Димань Тетяна Миколаївна, **Заболотний** Вячеслав Сергійович,
Краус Наталія Миколаївна (Київський університет імені Бориса Грінченка),
Краус Катерина Миколаївна (Київський університет імені Бориса Грінченка),
Однорог Максим Анатолійович, **Понедільчук** Тетяна Василівна,
Поліщук Світлана Петрівна, **Приходько** Тамара Володимирівна,
Рибак Надія Олексіївна, **Сокольська** Тетяна Вікторівна, **Ткаченко** Ольга Василівна,
Томілова-Яремчук Надія Олександрівна, **Хомовий** Сергій Михайлович,
Шуст Олена Анатоліївна, **Юхименко** Петро Іванович,
Якимюк Юлія Петрівна,
(Білоцерківський інститут економіки та управління «Україна»).

РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙНОГО БІЗНЕСУ

ПІДРУЧНИК

Комп'ютерне верстання: *Горшунова В. С., Мальчевська Т. В.*
Редактор: *Грушко О. О.*

Підписано до друку 03.07.2023 р. Формат 60x84 1/16.
Друк цифровий. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. 29,75. Тираж 300 прим.

ТОВ «Центр учбової літератури»
вул. Лаврська, 20 м. Київ

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції ДК № 2458 від 30.03.2006 р.